

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: Nordalund

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Masfjorden

Emne: Skav.

Bygdelag: Nordbygda

Oppskr. av: Ola R. Midtås

Gard: Husteland

(adresse): Husteland

G.nr. 14 Br.nr. 7

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja ein kalla slekt for for Bjerg, ^{skogbjerg.} og arleidedet med aa faa fat i slekt for kalla dei aa Bjerje. Bjerje. ha bjerje
2. Nei, det gaar inn under bjerg. Bjerg og brom er namn so illji er brüka her.
3. aa skave. sjev-skava. skov-skavde. har sjev-skave.
4. Ja skav hev vore brüka her fraa utgamle tider. Det ha vist alltid vore kalla skav. For var det rekna som regulært forslag, men nu er det lite brüka mot so for.
5. Ein brüka mest allslags kænve. Beder og Luet er ikkje brüka. Björki ikkje mykje heller av de korten er so nöyd og unustkeleg aa faa fint skav av. Barne skov ein ikkje. Det so var helden best tu skav var Raun. Eit og osp. Almen var sers gild, men den var mest brüka tu folkemat i traugen aar og er mest utbygd no.
6. Nei, eg hugsa kji det.
7. Jan og hugsa det rimet. Det lydde so her:
Seljaa svelte - Vier velte. eikja fö. öspa gjö,
aa raunin röyse litlökst'n haa haas'n.
8. Nei det var herre nautheita (kjör. kjör. oksar, so fekk skav. Dei fekk skav heile vintereu. Dei fekk det for seg själ i boman jiffer-jivter. Det var ymse slag skav so heile ikkje vilde ste för dei vert vand med det,

4.5. òspeckad so var nokko leisikk. aldreskav var ikkje
brúkt. Ráinneska líka dei best.

9. Ja, sjólesagt. Naar ein ikkje leit fornyktí paa skav
og minna fornyktí paa hóiel. Ymse slag skav gav
feitare mjólk og finare smútt, t.d. skav av Ráim og teik,
med andre sortir skav t.d. òsp og selji gav kvitare smútt.
Isur gav skav og láuv av lind daarleg og braukjinnu smútt.
Gas ein kjinna fornyktí skav vilde visse sorter
seppiva smak paa mjólkka. t.d. òsp.

10. Det er so ymse med det. Fói gjekk dei jamuaste
eins arend for aa skave og rísa, men i seinare tider vart det
jamt so at naar karane var paa timlerhogst so kom
der folk med middagsmat til dei so skov eller rísa.
Men jamt gjekk dei eins arend og. Der rekna at naar
ein kar hógde og skov i ein bynesekk med godt skav
so var det bra ein vinterdag. Der var býre og i ein sekk
sekk. Veder gjorde ein lite rekning med naar ein
skov. Set det seg aa býre den vart den koma, annars
ikkje. Seier veder skov ein ikkje, daa det var fure her.

11. Dei seier at ein ska eller skav. ^{paa skavskoju} Mykja av skav veder
so var lang og vanskelig vei til vart bóren heim i
byrder. Greinene vart opstoppa i hóvelag lengd optil
ca 2 aln.

12. skav - skavve - skavkjoppa.

13. Nei, og hugsa det ikkje.

14. Heile vinteren. var det sint og kaldt her so var det ein
súr jobb aa síti borli markja aa skave heile dagen. Det var ikkje
nettí arleid aa treke seg paa, men so vart dei heile fóir dei kom
heimat med býrda si. Nei nokon laangfredags skikk
med skacinga kan eg ikkje minnst noko om.

15. Det var so ymse. Naar dei skov store hjukke stokkar, laut
dei so neyt skave dei med skáven" - der dei laug. Du vart berre
avstutta i hóvelige býrder. Det var skavkúttla, men trúme
grainar o.s. so kunde handsamast med skap, vart jamt

frankjörde þau drög. Þei var kalla skærstraunga,
 og vart skava enten heime eller þau ein annan lagleg stæð.
 Skarklæbb og skærstraunga so var heimkomme vart skava
 der dei var lagde. Þjvílinga so var heimkomme var þannat
 skavne inne i stova. Þei gamle stovene var romslege,
 þannat 9 túsvalue.

16. Þei brúka helst ein skavkniv inne i stova. Þat var ein
 lang kniv með skaft i sine endur. Þu var laga til skaving.
 Ellis kúndi ein sterk kja t.d. þjúsleljaa gjere goð þen.
 ein sigð eller tale kniv kúndi og brúkast naar det var
 þunne kjoppas det gjaldt. Naar det var kúldar og stránga
 so skuldi skavast úti eller i marku var det þannat
 ein handkniv so var brúka. ^{handkniv} ~~kniv~~ ^{skavkniv} ~~kniv~~

17. Þei sjú þorken au i þunne sjiver ein stæð, þi dei kjim
 inn þau vudu. Þau sjú dei þerre þau ei síða so lítt at
 kniven stótt-þylgja vudu so at skavlingra vart lítill
 grand þjúkhar ytst. Solis held ein þau rúnt og þíðum
 þeile þia. Naar ein brúkar skavkniv sit ein so at ein þau
 leggja sine endur av kniven framþa noku so molar. So
 held ein kniven með ei hand og dreg skavþjippu þau
 þvers av kniveggi - helst under kniven. Þat var þannat
 ein þunngi. Kant eller vinnu kant dei stóðe skavknive
 un allast. Ellis laga dei seg ymse þjilþerau þi
 aa litta arleiddet under skavinga. Summe þavde ein
 þrakki, líknaude ein handþrakki.

18. nei og þjimmer illgi skavkniv

19. Þei sit þau ein þrakki, og held skavkniven með
 hógne handi - utan so dei er áurkeuðe. - Skavþjippu
 held dei með vinstre handa. Sjú dei kúldar sit dei ~~þi~~
 om skrevs þau klæbbu með dei sjú. Þau held der kniven
 með þau handu. Er det stránga legg dei stránga
 noku högt, t.d. i ein sagþrakki, og so stend dei frammeð
 stránga með dei sjú.

20. Dei skavne kjippane kalla dei sjøvlinga, s. 4. 4.
Råmesjvelling, ospesjvelling o. s. l.

21. Dei kalla dem for skav: Sjølve skavbitene hadde
dei ymse namn paa: skavstykke, skavflingre m. fl.

22. Ein sjøv heile heit naar det elli høver til skav.

Dei kunnaste kvistane vert ondestkne med kornmar
og alt. Naar det er kvistar so er kunnare ein ein
blyant hakka ein det berre av paa skraa i leuget paa
eit par tommer. „Dalla de kunnung aat dei: serdi.“
Sa ein gammal manns til meg eingong og sat aa skov
paa slikt. Og det er sant: Kynna er snalla ette slikt.

23. Det er sjøvlingar, ein sjøvling, fl. sjøvlinga,

Det er herre dei kunnare so vert kalla sjøvling. Dei
kjølke er strungje eller kull.

24. Ja, det skal vere fint skave, soleis alt
nokk av innre borken og nokk av ytste borken
er i kvart skavstykke. Litt av vedlaget kunde
gjorne vere med. Dei var ikkje alle like flinke
aa skave. Tanne var klønete og likesæle og sime
var meistarar.

25. Te brennved. Dem brann godt med det same
dem var skaven om dem var raa. Einast stakk dei
sjøvlingane inn i ovnen so langt dei gjekk, med
hin anden rakk langt utom ovnsdøra so stort
open. Etterkvart so innste anden brann av, kjørte
dei sjøvlingan lenger inn. Tilslutt vert han porselag.
Spis om der var røyk. Nei til beksleved var dei ikkje
mykje bruka. men det kunde daa med dei
kunnaste.

26. Ja, især paa fjellgardar. Kallen lite.

Det er dei siste 40-50 aar dei ha slatta med skavet,
minde arleidskielp. mein opdyrka gardar, andre
drifts meatar, lettere tilgang til kraftfor m. v.